

MODELE ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA ZADAŃ NA POZIOMIE ROZSZERZONYM

Zadania sprawdzające rozumienie tekstu *Chrześcijański dom*.

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu. Oceniając prace ucznia, należy stosować punktację z modelu.

Uwaga: Za pełną odpowiedź przyznaje się maksymalną liczbę punktów, za niepełną – wskazaną w rubryce „punkty częściowe”. Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną nie przyznaje się punktów.

Nr zadania	Przykładowa odpowiedź	Max liczba punktów	Punkty częściowe												
1.	Zaproszeni sami poddawali się (schlebiali) dominującemu gospodarzowi (władza, bogactwo), czerpiąc z tego korzyści (nasylenie ciała). <i>lub</i> Była to relacja przypominająca układ handlowy – podporządkowanie się było ceną za uzyskane dobra materialne.	1	0												
2.	hiperbola (przesadnia, wyolbrzymienie); odpowiedź dopuszczalna: metafora (przenośnia)	1	0												
3.	Np. - ilustrują degradujący wymiar (wulgarność) uczyty pogańskiej - akcentują sprowadzenie życia człowieka do poziomu fizjologii - służą karykaturalnemu zobrazowaniu uczyty Trymalchiona	1	0												
4.	<table border="1"> <thead> <tr> <th>uczta pogańska</th> <th>uczta chrześcijańska</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>obowiązuje zasada hierarchii</td> <td>obowiązuje zasada równości</td> </tr> <tr> <td>obowiązuje zaproszenie</td> <td>przyjmuje się nawet obcych</td> </tr> <tr> <td>sadza się przy stole według zaszczytów</td> <td>sadza się przy stole według stopnia wtajemniczenia w wiarę</td> </tr> <tr> <td>dla ciała (najważniejsze jedzenie i picie)</td> <td>dla ducha (komentowanie <i>Pisma Świętego</i>)</td> </tr> <tr> <td>goście są klientami</td> <td>celebruje się braterstwo</td> </tr> </tbody> </table>	uczta pogańska	uczta chrześcijańska	obowiązuje zasada hierarchii	obowiązuje zasada równości	obowiązuje zaproszenie	przyjmuje się nawet obcych	sadza się przy stole według zaszczytów	sadza się przy stole według stopnia wtajemniczenia w wiarę	dla ciała (najważniejsze jedzenie i picie)	dla ducha (komentowanie <i>Pisma Świętego</i>)	goście są klientami	celebruje się braterstwo	2	1 za dwie różnice
uczta pogańska	uczta chrześcijańska														
obowiązuje zasada hierarchii	obowiązuje zasada równości														
obowiązuje zaproszenie	przyjmuje się nawet obcych														
sadza się przy stole według zaszczytów	sadza się przy stole według stopnia wtajemniczenia w wiarę														
dla ciała (najważniejsze jedzenie i picie)	dla ducha (komentowanie <i>Pisma Świętego</i>)														
goście są klientami	celebruje się braterstwo														
5.	B.	1	0												
6.	Zaspokajanie potrzeb ciała (zmysłów) przeszkadza doskonaleniu ducha (sprzeczność między cielesnym i duchowym wymiarem człowieka).	1	0												
7.	Np. Źródłem moralności jest opresyjne położenie „słabych” jednostek, dla których jedyną bronią przeciw silniejszym jest negatywne wartościowanie siły (kierowania się instynktem, popędami, zmysłami).	1	0												
8.	Istotą odpowiedzi jest dostrzeżenie odwróconego porządku wartości między chrześcijaństwem a Nietzscheanizmem. Np. Dla chrześcijan siła ma charakter duchowy, słabość wiąże się z ciałem; dla Nietzschego siła związana jest z prawami natury, nieświadomością, a słabość z kulturą, refleksją, moralnością.	1	0												
9.	Np. (sposrzeżenie odnoszące się do kompozycji) - stanowi klamrę kompozycyjną - decyduje o wewnętrznej spójności tekstu <i>lub</i> (sposrzeżenie związane z wymową ideową tekstu) - akcentuje istotę postawy chrześcijańskiej jako procesu doskonalenia wewnętrznego, dojrzewania do chrześcijaństwa.	1	0												

Temat 1. Zanalizuj wypowiedzi bohaterów *Rozmowy lirycznej* Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego i *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego. Porównaj relacje uczuciowe między rozmówcami, zwracając uwagę na poetykę wyznania.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 26 punktów) Punktacja:

1. Rozpoznanie zasady doboru tekstów, np.: **0-3**

- a. są to rozmowy par związanych ze sobą uczuciowo (prawdziwie/ pozornie),
- b. bohaterowie wyznają miłość partnerce,
- c. teksty są odmienne rodzajowo i gatunkowo,
- d. utrzymane są w odmiennej konwencji językowej.

Rozmowa liryczna

2. Sytuacja komunikacyjna, np.: **0-3**

- a. podmiot liryczny – zakochany mężczyzna,
- b. „ty” liryczne – ukochana kobieta,
- c. monolog liryczny z elementami dialogu,
- d. intymność sceny wyznania,
- e. konwencja flirtu.

3. Funkcjonalna analiza języka, np.: **0-5**

- a. rozmówcy posługują się tym samym kodem,
- b. język potoczny współistnieje z poetyckim,
- c. dominuje funkcja poetycka:
- d. wyliczenia (w *bzach* i w *brzozach*, i w *malinach*),
- e. peryfraza (*włosy grzebieniem rozdzielisz*),
- f. porównanie (*jak treść lata*),
- g. metafora (*zima posrebrzy ramy okien*),
- h. stylizacja na język mówiony,
- i. eliptyczna składnia.

4. Charakterystyka uczucia, np. **0-2**

- a. szczere,
- b. połączone z akceptacją drugiej osoby,
- c. niezależne od okoliczności życiowych,
- d. poparte zrozumieniem i przyjaźnią.

Wesele

5. Sytuacja komunikacyjna, np.: **0-3**

- a. rozmowa ma miejsce w czasie wesela bohaterów,
- b. przedstawienie bohaterów: poeta młodopolski-ludoman i wiejska dziewczyna,
- c. bohaterowie reprezentują odmienne kultury, mentalności,
- d. rozmówcy nie rozumieją intencji wypowiedzi partnera,
- e. kontrast zestawień (bohaterów, języka) źródłem satyryczności sceny.

6. Funkcjonalna analiza języka, np.: **0-5**

- a. bohaterowie posługują się różnymi kodami,
- b. **Pan Młody** posługuje się stylem poetyckim; stosuje:
- c. porównania (*jak mi serce wali młotem*),
- d. metafory (*światłem gorą lica*),
- e. wyliczenia (*zapaseczka, gors, spódnica*),
- f. epitety (*sercem złotem*),
- g. **Panna Młoda** posługuje się gwarą, cechy stylizacji jej języka:
- h. mazurzenie (*moze*),
- i. ścieśnienie samogłosek (*godos*),
- j. charakterystyczne formy fleksyjne (*trza*),
- k. dialektyzmy (*ciegiem, ino, juści*),
- l. dosadność wypowiedzi.

7. Charakterystyka uczucia, np.: 0-2

- a. nie jest poparte duchową bliskością partnerów,
- b. Panna Młoda jest znudzona mówieniem o miłości,
- c. Pan Młody patrzy na uczucie przez pryzmat poezji.

8. Wnioski

Pełne, np. powinny dotyczyć związku między sposobem mówienia o uczuciu a charakterem miłości ujętego w kontekstach (historycznoliterackim, teoretycznoliterackim, językowym). 3

Częściowe, np.: dostrzeżenie związku między sposobem mówienia o uczuciu a jego charakterem. (2)

Próba podsumowania, np.: dostrzeżenie różnic między porównywanymi utworami. (1)

Temat 2. Interpretując fraszkę Jana Kochanowskiego *O żywocie ludzkim* i fragment *Traktatu teologicznego* Czesława Miłosza, porównaj refleksje poetów na temat świata i człowieka.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 26 punktów)

Punktacja:

1. Zasada zestawienia tekstów, np.:

0-3

- a. teksty z odległych czasowo epok,
- b. zróżnicowane gatunkowo (fraszka, poemat),
- c. odmienne pod względem wersyfikacji (wiersz sylabiczny, wiersz wolny),
- d. odwołujące się do toposu świata – teatru,
- e. wyrażające światopogląd autorów (liryka filozoficzno-refleksyjna).

O żywocie ludzkim

2. Ukształtowanie wypowiedzi; postawa podmiotu lirycznego, np.:

0-3

- a. fraszka filozoficzna,
- b. liryka zwrotu do adresata,
- c. apostrofy do Boga jako kłamra kompozycyjna,
- d. podmiot liryczny wyraża dystans wobec świata i ludzi.

3. Refleksje światopoglądowe

0-7

Wyobrażenie świata, np.:

- a. karnawałowe widowisko (*mięsopust*),
- b. scena zdarzeń chaotycznych, walki,
- c. pozbawiony Opatrzności (Bóg jako *Wieczna Myśl*),
- d. Bóg jako widz.

Kondycja człowieka, np.:

- e. uczestnik „karnawału”,
- f. istota pozbawiona autonomii (podlega: śmierci, Fortunie, Bogu),
- g. współzawodniczy o dobra materialne z innymi,
- h. nie ma rozeznania w prawdziwych wartościach.

Traktat teologiczny [18. Gdybym nie posiadał]

Znajomość kontekstu macierzystego (*Traktatu...*) może wpłynąć na inne rozłożenie akcentów znaczeniowych. Punktujemy każdą interpretację uzasadnioną tekstem i prowadzoną w sposób konsekwentny, zgodnie z przyjętą metodologią.

4. Ukształtowanie wypowiedzi, postawa podmiotu lirycznego, np.:

0-3

- a. nietypowy traktat teologiczny (nie jest wykładem religijnego światopoglądu),
- b. funkcja pointy (kryzys wiary),
- c. podmiot liryczny sytuuje siebie *pośród uczestników zabawy*;
- d. jednocześnie przyjmuje postawę krytycznego moralisty,
- e. znawca ludzkiej natury, świadomy jej ułomności,
- f. świat i ludzie napawają go smutkiem.

5. Refleksje światopoglądowe

0-7

Wyobrażenie świata, np.:

- a. pogrążony w zepsuciu moralnym,
- b. interpretacja opozycji wyobrażeń gwałtownego finału (*grom z jasnego nieba*) i spodziewanego końca (*opadająca kurtyna*),
- c. pozbawiony wartości duchowych,
- d. komediowe widowisko.

Kondycja człowieka, np.:

- e. *nieszczęsna lalka*, byt godny pożałowania,
- f. pozbawiony podmiotowości,
- g. wcielenie arogancji, pychy (*samochwalstwa*), próżności,
- h. dążący do sukcesu za cenę wartości moralnych (*wiarołomne sukcesy*).

6. Wnioski (powinny wynikać z analizy i mieć ścisły związek z tematem)

- Pełne**, np.: określenie postaw światopoglądowych poetów; podobieństwa i różnice w sposobie wykorzystania toposu świata-teatru; uzasadnienia rozpoznań poparte kontekstami. 3
- Częściowe**, np.: wskazanie podobieństw lub różnic w wykorzystaniu toposu świata – teatru. (2)
- Próba podsumowania**, np.: dostrzeżenie, że topos świata – teatru niesie ze sobą pesymistyczną refleksję światopoglądową. (1)

KOMPOZYCJA (maksymalnie 2 punkty)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym, 2
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

STYL (maksymalnie 2 punkty)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka, 2
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

JĘZYK (maksymalnie 8 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia i fleksja, 8
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, 6
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne składnia, słownictwo i frazeologia, 4
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych, 2
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

ZAPIS (maksymalnie 2 punkty)

- bezbłędna ortografia; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); 2
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia); na ogół poprawna interpunkcja; 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

SZCZEGÓLNE WALORY PRACY

0 – 4